

## Věc C-12/22

**Shrnutí žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podle čl. 98 odst. 1  
jednacího řádu Soudního dvora****Datum doručení:**

6. ledna 2022

**Předkládající soud:**

Okresný súd Prešov (Slovensko)

**Datum předkládacího rozhodnutí:**

13. prosince 2021

**Žalobce:**

UR

**Žalovaná:**

365.bank a. s.

**Předmět řízení**

Spotřebitelský úvěr – Ochrana spotřebitele – Směrnice 2008/48/ES – Směrnice 93/13/EHS – Náležitosti smlouvy o spotřebitelském úvěru – Doba trvání smlouvy o spotřebitelském úvěru – Promlčení práva na vydání bezdůvodného obohacení získaného dodavatelem na úkor spotřebitele – Zásada efektivity a počátek běhu promlčecí lhůty

**Předmět a právní základ žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce**

Výklad práva Unie, článek 267 SFEU

**Předběžné otázky**

Odpovídají údaje uvedené ve smlouvě o spotřebitelském úvěru, která byla uzavřena dne 21. prosince 2016, jak jsou citovány v textu tohoto usnesení,

srozumitelnému a stručnému uvedení druhu úvěru, jak to vyžaduje čl. 10 odst. 2 písm. a) směrnice 2008/48/ES?

Odpovídají údaje uvedené ve smlouvě o spotřebitelském úvěru, která byla uzavřena dne 21. prosince 2016, jak jsou citovány v textu tohoto usnesení, srozumitelnému a stručnému uvedení doby trvání úvěrové smlouvy, jak to vyžaduje čl. 10 odst. 2 písm. c) směrnice 2008/48/ES?

Odpovídají údaje uvedené ve smlouvě o spotřebitelském úvěru, která byla uzavřena dne 21. prosince 2016, jak jsou citovány v textu tohoto usnesení, srozumitelnému a stručnému uvedení druhu úvěru, jak to vyžaduje čl. 10 odst. 2 písm. g) směrnice 2008/48/ES, a

- musí smlouva o spotřebitelském úvěru obsahovat matematický vzorec výpočtu roční procentní sazby nákladů (RPSN) spolu s doplněnými proměnnými, jakož i samotný výpočet,
- postačuje, pokud jsou proměnné nezbytné pro výpočet RPSN uvedeny v samotném textu smlouvy o spotřebitelském úvěru, nebo je třeba, aby byly zopakovány s výslovným uvedením, že se jedná o předpoklady pro výpočet RPSN?

Je možné vykládat směrnicí 93/13/EHS v tom smyslu, že vyžaduje takovou vnitrostátní právní úpravu, resp. praxi, podle které je soud povinen prohlásit smluvní podmínku za nepřijatelnou i po ukončení smluvního vztahu, jak je tomu v projednávané věci?

Je taková soudní praxe, která v případě údajného nedostatku povinné náležitosti smlouvy o spotřebitelském úvěru vychází z toho, že spotřebitel o této skutečnosti věděl již při podpisu úvěrové smlouvy, zejména pokud spotřebitel osobně potvrdil, že byl s úvěrovou smlouvou obeznámen, podpisem další související úvěrové dokumentace (např. formulář pro standardní informace o spotřebitelském úvěru, seznam převzatých dokumentů apod.), v rozporu se směrnicí Rady 93/13/EHS jako celkem a zvláště pátým bodem jejího odůvodnění (vzhledem k tomu, že obecně vzato, spotřebitelé v jednom státě neznají právní předpisy, které v jiných členských státech platí pro smlouvy o prodeji zboží nebo o poskytování služeb; že tato neznalost je může odradit od přímého objednávání zboží nebo služeb v jiném členském státě)?

Je v rozporu se zásadou ochrany spotřebitele a zásadou efektivity, pokud vnitrostátní právo stanoví pro vydání bezdůvodného obohacení získaného dodavatelem na úkor spotřebitele promlčecí lhůtu subjektivní, ale i promlčecí lhůtu objektivní založenou na neutrálním kritériu (vznik bezdůvodného obohacení), aby tak určení okamžiku počátku běhu promlčecí lhůty nebylo ponecháno výlučně na tvrzení spotřebitele, a dodavatel tedy nemá skutečnou možnost uplatnit námitku promlčení?

**Je v souladu se zásadou ochrany spotřebitele a zásadou efektivity, že každý nedostatek ve smlouvě o spotřebitelském úvěru, kterou připravil dodavatel, je třeba bez dalšího považovat za důsledek úmyslného pochybení dodavatele?**

**Má být zásada efektivity v níže uvedených rozsudcích Soudního dvora EU chápána tak, že promlčecí lhůta bezdůvodného obohacení získaného z důvodu bezúročného úvěru bez poplatků pro vadu [smluvní podmínky] by měla začít běžet až od rozhodnutí soudu o této vadě (např. určením, že se jedná o bezúročný úvěr bez poplatků)?**

**Od jakého okamžiku má podle zásady efektivity uplatněné v níže uvedených rozsudcích Soudního dvora EU začít běžet promlčecí lhůta?**

### **Uplatňované předpisy unijního práva a judikatura Soudního dvora**

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/48/ES ze dne 23. dubna 2008 o smlouvách o spotřebitelském úvěru a o zrušení směrnice Rady 87/102/EHS: zejména čl. 10 odst. 2

Směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o zneužívajících ujednáních ve spotřebitelských smlouvách: zejména článek 3

Rozsudek Soudního dvora C-485/19 (bod 1 výroku)

Rozsudek Soudního dvora ve spojených věcech C-224/19 a C-259/19 (bod 4 výroku)

Rozsudek Soudního dvora ve spojených věcech C-776/19 a C-782/19 (bod 1 výroku)

### **Uplatňované vnitrostátní právní předpisy**

Zákon č. 129/2010 Z.z. o spotřebitelských úveroch (zákon č. 129/2010 o spotřebitelských úvěrech)

§ 9 odst. 2 – Smlouva o spotřebitelském úvěru musí kromě obecných náležitostí podle Občianskeho zákonníka [Občanský zákoník] obsahovat tyto náležitosti:

- a) druh spotřebitelského úvěru,
- f) dobu trvání smlouvy o spotřebitelském úvěru a datum konečné splatnosti spotřebitelského úvěru (od 1. května 2018 – dobu trvání smlouvy o spotřebitelském úvěru),
- k) roční procentní sazbu nákladů a celkovou částku, kterou má spotřebitel zaplatit, vypočtené na základě údajů platných v okamžiku uzavření smlouvy o

spotřebitelském úvěru; uvedeny musí být veškeré předpoklady použité pro výpočet této roční procentní sazby nákladů;

Občiansky zákonník č. 40/1964 Zb., § 107:

(1) Právo na vydání plnění z bezdůvodného obohacení se promlčí za dva roky ode dne, kdy se oprávněný dozví, že došlo k bezdůvodnému obohacení a kdo se na jeho úkor obohatil. (Poznámka soudu – jedná se o subjektivní promlčecí lhůtu)

(2) Nejpozději se právo na vydání plnění z bezdůvodného obohacení promlčí za tři roky, a jde-li o úmyslné bezdůvodné obohacení, za deset let ode dne, kdy k němu došlo. (Poznámka soudu – jedná se o objektivní promlčecí lhůtu)

### **Stručný popis skutkového stavu a řízení**

- 1 Dne 21. prosince 2016 žalobce uzavřel s žalovanou smlouvu o spotřebitelském úvěru, na základě které mu byl poskytnut úvěr ve výši 5 000 eur, který měl vrátit v devadesáti šesti měsíčních splátkách ve výši 83,89 euro, přičemž konečná splatnost úvěru byla stanovena ke dni 25. prosince 2024.
- 2 Ve smlouvě uzavřené mezi žalobcem a žalovanou se v bodě 2.2., nazvaném „Základní parametry úvěru“, uvádí, že se jedná o účelový úvěr určený k refinancování. V tomtéž bodě je uvedena výše schváleného úvěru, počet měsíčních splátek úvěru, datum konečné splatnosti úvěru, výše měsíční splátky, výše poslední měsíční splátky, fixní úroková sazba, RPSN banky, průměrná RPSN na trhu v procentech, odměna za poskytnutí úvěru, nejvyšší přípustná výše odměny, celková částka, kterou má dlužník zaplatit, splatnost první měsíční splátky a splatnost každé další měsíční splátky.
- 3 V úvěrové smlouvě je uvedeno, že se jedná o smlouvu uzavřenou na dobu určitou do splacení veškerých závazků dlužníka vůči žalované vyplývajících z úvěrové smlouvy. V případě splacení úvěru ve smyslu úvěrové smlouvy zanikne smlouva v den, který je uvedený jako den konečné splatnosti úvěru. V bodě 2.4. smlouvy se nachází rovněž amortizační tabulka, z níž vyplývá výše každé splátky a její rozdělení na jistinu a úrok s tím, že první splátka je splatná dne 25. 1. 2017 a poslední splátka je splatná dne 25. 12. 2024.
- 4 Pokud jde o předpoklady pro výpočet RPSN, smlouva kromě již uvedených údajů konkrétně uvádí následující ustanovení – RPSN byla vypočítána za předpokladu, že dlužníkovi bude poskytnut úvěr ve schválené výši jednorázově v den uzavření úvěrové smlouvy. Úvěrová smlouva zůstane platná po dohodnutou dobu a dlužník a banka budou plnit své povinnosti za podmínek a ve lhůtách stanovených v úvěrové smlouvě. Pro účely výpočtu RPSN byly použity celkové náklady věřitele spojené s úvěrovou smlouvou, vyjma poplatků, které musí spotřebitel zaplatit na nedodržení jakýchkoli závazků stanovených v úvěrové smlouvě.

- 5 Smluvní vztah sporných stran trval do doby, kdy žalobce dne 16. února 2018 dobrovolně splatil celý zůstatek úvěru ve výši 5 715,08 eura.
- 6 Žalobou podanou k Okresný soud Prešov (Okresní soud v Prešově) dne 16. září 2021 se žalobce domáhá, aby soud určil, že se jedná o bezúročný úvěr bez poplatků, že žalovaná má vydat bezdůvodné obohacení ve výši 715,08 eura a že smluvní podmínky jsou nepřijatelné.

### Hlavní argumenty účastníků původního řízení

- 7 **Žalobce** tvrdí, že smlouva o spotřebitelském úvěru neobsahuje náležitosti požadované zákonem č. 129/2010 Z.z. o spotřebitelských úvěrech a směrnici 2008/48. Tvrdí, že ve smlouvě nejsou dostatečně určeny následující náležitosti:
  - druh úvěru,
  - doba trvání smlouvy o spotřebitelském úvěru,
  - uvedení předpokladů použitých pro výpočet roční procentní sazby nákladů je nedostatečné.
- 8 Žalobce poukazuje na to, že slovenský zákon o spotřebitelském úvěru na rozdíl od směrnice vyžaduje uvedení nejen konečné splatnosti úvěru, ale i doby trvání smlouvy. Článek 10 odst. 2 písm. c) směrnice musí být vykládán v tom smyslu, že doba trvání smlouvy musí být uvedena obdobím od – do. Poukazuje na rozhodnutí Krajského soudu v Prešově sp. zn. 19Co/76/2019, který v souvislosti s dobou trvání smlouvy *vyžaduje přesnou specifikaci, zda je smlouva uzavřená na dobu neurčitou nebo na dobu určitou, a pokud je uzavřena na dobu určitou, je třeba uvést přesnou dobu trvání smlouvy. Považuje zároveň za nevyhnutelné, aby byl údaj o době trvání smlouvy uveden přímo v samotné spotřebitelské smlouvě, tedy na listině, kterou spotřebitel podepisuje. Zdůrazňuje, že slovenský zákon o spotřebitelských úvěrech rozlišuje pojmy doba trvání smlouvy a datum konečné splatnosti spotřebitelského úvěru, a proto smlouva musí obsahovat oba tyto údaje.*
- 9 Žalobce rovněž poukazuje na rozhodnutí Krajského soudu v Prešově (Krajský soud v Prešově), podle kterého při uvedení RPSN nestačí uvést samotnou výši RPSN, ale je třeba uvést i všechny předpoklady pro výpočet RPSN. Těmito předpoklady jsou uvedení výše úvěru, výše splátky, její interval, počet splátek, uvedení výše úrokové sazby a případných poplatků. Podle slovenské judikatury platí, že pro splnění náležitosti uvedení předpokladů pro výpočet RPSN nepostačuje samotná výše RPSN, ale je třeba do smlouvy zařadit i **matematický výpočet**, na základě kterého věřitel dospěl k výši RPSN.
- 10 Žalobce tvrdí, že uvedení **druhu** spotřebitelského úvěru vyžaduje směrnice i slovenský zákon o spotřebitelských úvěrech.

- 11 Podle žalobce má absence obligatorních náležitostí za následek, že úvěrová smlouva je bezúročná a bez poplatků, přičemž promlčecí lhůta počíná běžet od rozhodnutí soudu o určení, že se jedná o bezúročný úvěr bez poplatků.
- 12 Podle **žalované** jsou všechny smluvní náležitosti, jejichž absenci žalobce namítá, uvedeny i ve „Formuláři pro standardní informace o spotřebitelském úvěru“, kde
  - se v bodě 2. písm. a) uvádí: druh spotřebitelského úvěru – účelový úvěr určený na refinancování.
  - v bodě 2 písm. d) se uvádí: doba trvání smlouvy o spotřebitelském úvěru – úvěrová smlouva je uzavřena na dobu určitou, a to do splacení veškerých závazků vůči bance vyplývajících z úvěrové smlouvy. V případě řádného splacení je doba trvání úvěrové smlouvy 96 měsíců, předpokládané datum konečné splatnosti úvěru závisí na dni splatnosti první splátky a odpovídá splatnosti 96. měsíční splátky.
  - v bodě 3. písm. b) se uvádí: roční procentní sazba nákladů (RPSN) – RPSN je vypočítaná na základě následujících údajů: výše spotřebitelského úvěru, výše měsíční anuitní splátky, celkový počet anuitních splátek, výše úrokové sazby, a následně je tam uvedena citace toho, co je přesně uvedeno ve smlouvě.
- 13 Žalovaná je tedy přesvědčena, že splnila požadavky směrnice i slovenského zákona o spotřebitelských úvěrech. Podle žalované byla žaloba na určení toho, že se jedná o bezúročný úvěr bez poplatků, na vydání bezdůvodného obohacení a na určení nepřijatelnosti smluvní podmínky podána po více než třech letech po splacení úvěru, a proto ji považuje za zjevně spekulativní.
- 14 Žalovaná dále zdůrazňuje, že formulář pro standardní informace o spotřebitelském úvěru byl žalobcem převzat dne 16. prosince 2016, tedy 5 dní před uzavřením úvěrové smlouvy, a žalobce měl tedy dostatek času na to, aby v případě, že mu nebyly jasné některé náležitosti, učinil před podepsáním smlouvy kroky nezbytné k jejich objasnění.
- 15 Žalovaná se dovolává rozhodnutí Soudního dvora ve věci C-290/19, podle kterého v případě, že věřitel uvede v úvěrové smlouvě přesnou výši RPSN, splnil vůči spotřebiteli svoji informační povinnost.
- 16 Žalovaná rovněž namítá promlčení podle § 107 odst. 1, 2 Občianskeho zákonníka. I kdyby byl počátek běhu promlčecí lhůty stanoven na den splatnosti celého zůstatku úvěru, bylo by právo na vydání bezdůvodného obohacení v okamžiku jeho uplatnění u soudu promlčené.
- 17 Podle žalované z rozsudků Soudního dvora EU ve věcech C-698/18, C-699/18, C-224/19 a C-259/19 vyplývá, že
  - a) stanovení přiměřených promlčecích lhůt pro podání žaloby spotřebitelem v zájmu právní jistoty je slučitelné s právem Evropské unie. To se týká i pravidla

umožňujícího uplatnit námitku promlčení proti žalobám podaným spotřebitelem i v případě žalob znějících na uplatnění restitučních účinků vyplývajících z určení, že se jedná o bezúročný úvěr bez poplatků.

b) pokud je promlčecí lhůta stanovena v zákoně a je předem známá, jedná se o dostatečné opatření k tomu, aby dotčený spotřebitel mohl připravit a podat účinný prostředek nápravy. Délka promlčecí lhůty tak sama o sobě není neslučitelná se zásadou efektivit.

- 18 Žalobce i některé slovenské soudy vykládají rozsudek Soudního dvora ve věci C-485/19 v tom smyslu, že Soudní dvůr „ponechal v platnosti“ pouze objektivní desetiletou promlčecí lhůtu.

### **Důvody pro předložení žádosti**

- 19 Podle vnitrostátního soudu slovenský zákon o spotřebitelském úvěru v souvislosti s dobou trvání smlouvy nepřevzal směrnici správně a uložil dodavateli, aby v okamžiku uzavření sporné smlouvy uvedl jeden údaj navíc, což vyplývá ze srovnání citace směrnice a citace slovenského zákona o spotřebitelských úvěrech.
- 20 Smluvní vztah mezi smluvními stranami již skončil, a není tedy možné uplatnit nepřijatelnost smluvní podmínky.
- 21 Vnitrostátní soud se musí zabývat rovněž opodstatněností promlčení. Tento soud uvádí, že je v rozporu se zásadou efektivit, aby promlčecí lhůta k vrácení bezdůvodného obohacení – plnění poskytnutého na základě nepřijatelné smluvní podmínky – počala běžet dřív, než soud o nepřijatelné smluvní podmínce rozhodl.
- 22 Na druhé straně má soud pochybnosti o tom, zda má stejný závěr platit i v případě, že smlouva neobsahuje zákonnou náležitost (jejíž absence vede k závěru, že se jedná o úvěr bez poplatků a bez úroků), nebo ji uvádí nesprávným způsobem.
- 23 Soud se domnívá, že povědomí spotřebitele o tom, že došlo k bezdůvodnému obohacení, musí být vázáno na určitý objektivní okamžik. Nemůže stačit pouhé tvrzení spotřebitele, že se o bezdůvodném obohacení dozvěděl v určitý den od třetího subjektu (např. od občanského sdružení, které mu do 2 let od podání žaloby vydá potvrzení, že se dozvěděl o bezdůvodném obohacení).
- 24 Podle vnitrostátního soudu v souvislosti s otázkou počátku běhu promlčecí lhůty není v případě žaloby znějící na zaplacení bezdůvodného obohacení rozdíl mezi žalobou vyplývající ze spotřebitelského vztahu nebo žalobou vyplývající z jiných právních vztahů s tím, že u jiných než spotřebitelských vztahů vnitrostátní právní předpis nestanoví, že promlčecí lhůta počíná běžet až od okamžiku určení právního důvodu těchto žalob soudem.

- 25 Vnitrostátní soud nesouhlasí s právní argumentací žalobce a souhlasí s právní argumentací žalované, avšak vzhledem k rozhodovací praxi Krajského soudu v Prešove (jako odvolacího soudu) se rozhodl požádat o výklad směrnic 2008/48/ES a 93/13/EHS a o výklad rozsudků Soudního dvora. Výklad těchto směrnic a judikatury je nezbytný pro rozhodnutí ve věci samé.
- 26 Z tohoto důvodu pokládá vnitrostátní soud předběžné otázky uvedené ve výroku.

PRACOVNÍ DOKUMENT